

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. a)
Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Model

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

Subiectul I

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Din *perspectivă sociologică*, adaptarea umană reprezintă una dintre fazele procesului de integrare socială, alături de acomodare, participare și integrare propriu-zisă. Integrarea socială desemnează diversele modalități de interacțiune între un individ (sau un grup de indivizi) care urmează să se integreze și un anumit mediu social (mediu integrator). Aceste modalități de interacțiune au drept scop instalarea unui echilibru la nivel funcțional (atât în ceea ce privește individul, cât și mediul integrator), prin ele individul urmărind să ocupe și să i se recunoască un anumit statut în cadrul acelui mediu social.

- ✓ *Acomodarea* reprezintă prima etapă a integrării sociale și se realizează printr-o informare a individului cu privire la caracteristicile și cerințele noului rol sau statut pe care-l va avea în sistemul/grupul în care urmează să se integreze.
- ✓ În cea de-a doua fază a integrării, *adaptarea*, individul asimilează cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi necesare pentru a răspunde solicitărilor și a se conforma cerințelor impuse de noul mediu.
- ✓ Cea de-a treia etapă este *participarea* și se referă la capacitatea individului de a-și manifesta și exprima propriile inițiative vizavi de rolul și statutul pe care și le-a asumat.
- ✓ *Integrarea propriu-zisă* este ultima etapă a procesului de integrare socială și se caracterizează prin faptul că individul care s-a integrat a devenit un element funcțional al mediului integrator.

Adaptarea socială reprezintă realizarea echilibrului unei persoane cu un mediu social nou, printr-un „acord între conduita personală și modelele de conduită caracteristice ambianței” (Popescu-Neveanu). Pentru realizarea adaptării sociale, individul trebuie să dispună de capacitatea de a asimila valorile, normele, regulile culturale, spirituale și materiale caracteristice noului mediu social. Este vorba despre o reglare a comportamentului individului în funcție de cerințele mediului social. Adaptarea socială se realizează prin intermediul interacționării și relaționării individului cu alți membri ai societății, creându-se astfel relații sociale, și prin punerea în acțiune a mecanismelor de reglare și autoreglare comportamentală și funcțională.

după Liana Tăușan, *Adaptarea școlară* (2014)

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

- I. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect. **6 puncte**
A treia etapă a integrării sociale este
 - a. acomodarea.
 - b. adaptarea.
 - c. integrarea propriu-zisă.
 - d. participarea.
- II. Notează „A” sau „F” în dreptul literei corespunzătoare fiecărui enunț pentru a stabili dacă acesta este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textul dat. **8 puncte**
 - a. Integrarea socială se referă la modalitățile de interacțiune dintre individ și mediul social.
 - b. În etapa de acomodare, individul primește informații despre noul său rol sau statut.
 - c. Adaptarea socială presupune doar asimilarea valorilor materiale ale noului mediu social.
 - d. Reglarea comportamentului asigură realizarea echilibrului unui individ cu un mediu social nou.

- III. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre una dintre literele (a – e) corespunzătoare fragmentelor care lipsesc din textul de mai jos. **8 puncte**

Motivația desemnează totalitatea mobilurilor interne ale conduitei, iar motivația învățării reprezintă totalitatea mobilurilor care declanșează și susțin activitatea de învățare. ____ (1)

Activitatea școlară poate genera o scădere a capacității de muncă, ceea ce echivalează cu instalarea *oboselii*. ____ (2)

Sentimentul de *încredere în sine*, care se formează pe baza unei autoevaluări pozitive, este indispensabil elevului, deoarece favorizează orientarea eforturilor sale. ____ (3)

Puterea de muncă, rezistența la efort, ritmul de lucru al elevilor influențează adaptabilitatea lor școlară. ____ (4)

după Liana Tăușan, *Adaptarea școlară* (2014)

- Absența unei atitudini caracterizate printr-o autoevaluare pozitivă se va răsfrânge nefavorabil asupra capacității de autoreglare a elevului.
- Amintim faptul că relația dintre școală și familie presupune o comunicare prin cooperare, o unitate de cerințe, o unificare a sistemului de valori și o unitate de acțiune.
- Apariția stării de oboseală și capacitatea de muncă sunt dependente de o serie de factori afectivi, nevoi, interese, dorințe, atitudini ale elevului față de activitatea școlară.
- Motivația îndeplinește, deci, un rol dinamizator în activitatea școlară a elevilor. O motivație puternică favorizează obținerea unor performanțe superioare.
- Sunt elevi care au un ritm de lucru excesiv de lent, având nevoie de o perioadă mult mai mare de timp pentru rezolvarea sarcinilor școlare, decât colegii lor.

- IV. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre forma corectă a cuvintelor din paranteză. **8 puncte**

Putem stabili o corelație între factorul verbal și *vocabularul pasiv*, care ajunge, în jurul (*vârstă*) ____ (5) de 14 ani la o medie de 14000 de cuvinte, ceea ce-i va permite preadolescentului să (*a utiliza*) ____ (6) numeroase surse de informație, datorită creșterii capacității de înțelegere a mesajelor vehiculate în diferite contexte. De asemenea, se pune problema *vocabularului activ*, al (*care*) ____ (7) volum crește în preadolescență, uneori fiind (*folosit*) ____ (8) termeni tehnici, științifici și literari.

după Liana Tăușan, *Adaptarea școlară* (2014)

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Măine se deschid școlile. Nu cred să fi așteptat cineva ziua asta ca mine. Noaptea, care trebuie să-i facă loc pe pământ, rămâne albă. Nu pot să închid ochii. O nerăbdare ciudată îmi fură somnul. Când zorile surâd la ferestre, sar din așternut și primul meu gând e să aflu cât e ceasul. Pendula, draga mea prietenă, mi l-a ghicit. Bate patru lovituri sonore, prelungi, care răsună prin toată ființa mea. Peste o oră plec cu tata la Craiova. [...]

Pornim. Flutur batista. Mama face la fel. Grivei latră și se cațără pe garduri, dar nu le poate sări: sunt prea înalte.

De la Dimești până la oraș e cale de câteva ceasuri. Am bătut-o de multe ori. Mi-a plăcut întotdeauna, mai ales când e vreme bună. Și ziua de azi arată a fi frumoasă.

Nu vorbim nimic. E ciudat lucrul ăsta, dar cu tata nu mă pricep să vorbesc. Dacă nu mă întreabă, nu știu ce să-i spun, nu-mi vine nimic în minte. Poate din cauză că e rece, închis, ca un diplomat. Mă contrazice mereu, din te miri ce, opunându-mi argumente pe care nu i le pot răsturna... în logică, e foarte tare, nu mă pot măsura cu el. Orice-i spun, parcă ar fi o prostie care trebuie doborâtă. Tot mai bine-i să nu vorbim. Așa am răgaz să fiu mai mult în tovărășia gândurilor mele.

Sunt vesel. Pentru mine începe o viață nouă, necunoscută. Cu școala mea e o poveste întreagă. Primele

două clase gimnaziale le-am trecut, în particular, la Londra. A treia am dat-o la Geneva, unde ne-am mutat după aceea. A patra am terminat-o — tot ca pregătit în particular — la București, iar a cincea și a șasea, la Paris.

În timpul învățaturii, m-a ajutat mama, iar la matematici, fiindcă nu se pricepea, mi-a luat preparatori când englezi, când francezi, după cum găsea. Pe la începutul verii, ne-am întors în țară, instalându-ne la Dimești; după cât am înțeles, pentru mai multă vreme.

Mama ar fi vrut să dau și clasa a VII-a* tot în particular, și chiar îmi găsisese un preparator, dar tata s-a împotrivit. El susținea că-i mai bine să urmez la zi, să mă obișnuiesc și eu să trăiesc în lume. [...]

Câteodată mă apucă o neliniște ciudată. Cum o fi să mergi la școală? Îmi închipui că trebuie să fie tare plăcut. În primul rând, te bucuri de libertate, în al doilea rând, îți faci prieteni câți vrei și, mai ales, te plimbi nesupravegheat pe unde ai poftă. E puțin lucru? Pentru mine astă-vară era o sărbătoare când plecam în oraș singur de capul meu. În sfârșit, îmi trec prin minte o grămadă de lucruri. [...]

Eh, eu am văzut minunățiile Parisului și Londrei, în urechi îmi sună și acum tumultul și fierberea marilor bulevarde.

Dar acolo mă simțeam mic, neînsemnat, străin... Aici, în schimb, sunt în largul meu, voi ține orașul în brațe [...].

Trecem prin fața unei clădiri arătoase, unde s-a adunat o grămadă de oameni cu plase în mâini și copii stângaci de la țară.

— Ce-i aici? Îl întreb pe tata.

— E Școala Normală*.

Mihail Drumeș, *Elevul Dima dintr-a șaptea* (1946)

* În perioada interbelică, clasa a șaptea corespundea clasei a unsprezecea de azi.

* Școala Normală – școală pentru pregătirea învățătorilor

Scrive, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

A.

- I. Una dintre temele fragmentului selectat din opera literară *Elevul Dima dintr-a șaptea* de Mihail Drumeș este *Experiențe fundamentale ale existenței*. Precizează, în două-trei enunțuri, o altă temă identificată în textul dat, justificând răspunsul. **6 puncte**
- II. Precizează, în minimum 30 de cuvinte, tipul de narator din textul dat, motivându-ți alegerea. **6 puncte**

B.

Redactează un text, de minimum 100 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă e important sau nu ca adolescenții să-și înțeleagă emoțiile/sentimentele pentru a se adapta cu ușurință în societate*. **18 puncte**

Vei avea în vedere:

- formularea unei ipoteze potrivite;
- prezentarea a două argumente adecvate;
- formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație).

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **14 puncte**.

Pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea corectă a conectorilor în argumentare – 2 puncte; respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei – 1 punct, respectarea numărului minim de cuvinte indicat – 1 punct).

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, în care să ilustrezi tema **Experiențe fundamentale ale existenței**. În elaborarea eseului, vei valorifica un text literar studiat la clasă, aparținând unui autor din patrimoniul cultural școlar, și textul literar dat (*Elevul Dima dintr-a șaptea* de Mihail Drumeș).

Vei avea în vedere:

- evidențierea, pentru fiecare dintre textele alese, a unuia dintre următoarele elemente indicate (curent literar, orientare literară, gen literar, specie literară, tip de discurs, tip de text), menționând câte un exemplu relevant;
- compararea modului în care este reflectată tema în textele alese, prin ilustrarea unei asemănări și a unei deosebiri;
- prezentarea câte unei scene/secvențe semnificative pentru înțelegerea/interpretarea fiecărui text ales;
- valorificarea experienței culturale în abordarea temei date (literatura română/universală; pictură, cinematografie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **22 de puncte**.

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **8 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 1 punct, punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 300 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.